

and *T. pallidum* subsp. *pallidum* existed as early as 175,000 BP. The discovery of penicillin dramatically reduced the number of people infected with syphilis. The number of people afflicted by syphilis has dramatically increased in the twenty-first century. The goal of researching archaeological remains is to discover an effective treatment.

Correspondence

Štěpán Tonar

Ústav dějin lékařství a cizích jazyků

1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy

U Nemocnice 4

121 08 Praha 2

stepan.tonar@seznam.cz

RECENZE A ZPRÁVY

Lenka HANKOVÁ – Jiří ŠÍL (ed.), *120 let Slezské nemocnice v Opavě*. Slezská nemocnice v Opavě 2021, Slezské muzeum a Zemský archiv: Opava 2021. 270 s., ISBN 978-80-87632-40-0.

Knižních publikací o dějinách nemocnic v Českých zemích máme již více než čtyři desítky. Autoři a autorky – těch je výrazně méně – jsou jak historici, tak lékaři a zdravotníci, většinou zaměstnanci těchto ústavů. Nejlepší jsou ty, v nichž jsou zastoupeni autoři z obou profesí, a tak je tomu i v tomto případě.

Prvním „hybatelem“ byl současný ředitel ústavu, Ing. Karel Siebert, MBA. Hlavním autorem textů je Mgr. Jiří Šíl, historik a muzeolog z Ústavu historických věd Slezské univerzity, který působí i ve Slezském zemském muzeu a Zemském archivu v Opavě. Mgr. Lenka Hanková, zdravotní sestra, náměstkyně ředitele pro ošetrovatelství se ujala koordinace textů. Fotograf MgA. Jiří Štencl je autorem fotodokumentace současného stavu areálu a grafik Martin Feikus zpracoval všechny shromážděné podklady k publikaci. Třeba říci, že bohatá fotodokumentace je velmi zdařile skloubená s textem, takže čtenář má často pocit, jako by k němu autoři hovořili.

Po úvodu následují kapitoly a podkapitoly v chronologickém pořadí: Opavské špitály do konce 18. století; Opavské nemocnice v 19. století; Opavské nemocnice ve 20. století; Jak jsme (ne)slavili výročí nemocnice 1925–2010. Následuje kapitola Historie ošetrovatelství, která bývá v některých podobných publikacích více

či méně „odbyta“. Další, nazvaná Oddělení a pracoviště dnešní Slezské nemocnice v Opavě, uvádí v abecedním pořádku 26 pracovišť. U každého oboru se začíná jeho historií dovedenou do současnosti, popisem vybavení a personálním obsazením, u většiny jsou také statistické údaje. Samostatná čtyřstránková kapitola je věnována „Době covidové“. Zasloužená pozornost je věnována místům a budovám, v nichž byla nemocnice umístěna, a jejich stavebnímu vývoji.

Nemocnice podporovala (a podporuje) i vědeckou práci svých pracovníků. Dětské oddělení získalo v roce 2003 uznávané ocenění Světovou zdravotnickou organizací UNICEF Baby Friendly Hospital. Infekční oddělení je zapojeno do mezinárodního výzkumu infekčních chorob. Na oddělení ORL, založeném v roce 1928 jako třetí v českých zemích po Praze a Brnu, působil slovinický rodák Cornelius Veits, mimořádný profesor Německé lékařské fakulty v Praze, známý otoneurolog. Rakušan Alois Materna, rovněž mimořádný profesor této fakulty, byl uznávaným patologem, jehož sbírky se staly základem opavského nemocničního muzea. Materna zahájil svoji akademickou dráhu na lékařské fakultě ve Štýrském Hradci, kde bylo zvykem uchovávat zajímavé patologické nálezy k výuce i vědecké práci. V této činnosti pak Materna pokračoval na pražské fakultě. Shromáždil asi 1500 položek. Po jeho odchodu nebyla sbírka doplňována, mnoho preparátů se ztratilo. V roce 1993 se jeden z mladých patologů pokusil sbírku neúspěšně zachránit. Podařilo se to až o mnoho let později. Revitalizovaná sbírka byla slavnostně otevřena 2015 jako Muzeum patologie, jediné v České republice. Ovšem opavská nemocnice má zřejmě další zajímavé prvenství – totiž ona má muzea dvě. Pátého března 2012 zde bylo slavnostně otevřeno Muzeum ošetrovatelství. V obsáhlém seznamu pramenů a literatury jsem si povšimla pouze toho, že z něj vypadla publikace *90 let psychiatrické léčebny v Opavě*, Opava 1979. S recenzovanou publikací by se měli seznámit budoucí autoři dějin podobných institucí, naleznou zde mnoho užitečných a inspirativních podnětů.

LUDMILA HLAVÁČKOVÁ